

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

10. srpnja 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zračni prijevoz – Uredba (EZ) br. 261/2004 – Opća pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku – Otkazivanje leta – Pomoć – Pravo na nadoknadu iznosa vrijednosti zrakoplovne karte od zračnog prijevoznika – Članak 8. stavak 2. – Paket aranžman – Direktiva 90/314/EEZ – Stečaj organizatora putovanja”

U predmetu C-163/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Rechtbank Noord-Nederland (Sud za Sjevernu Holandiju, Nizozemska), odlukom od 21. veljače 2018., koju je Sud zaprimio 1. ožujka 2018., u postupku

osoba HQ,

osoba IP, zastupana po zakonskom zastupniku osobi HQ,

osoba JO

protiv

Aegean Airlines SA,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: A. Prechal, predsjednica vijeća, F. Biltgen, J. Malenovský (izvjestitelj), C. G. Fernlund i L. S. Rossi, suci,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 16. siječnja 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za osobu HQ, osobu IP, zastupanu po zakonskom zastupniku osobi HQ, i osobu JO, I. Maertzdorff, *advocaat*, M. Duinkerke i M. J. R. Hannink,
- za Aegean Airlines SA, J. Croon i D. van Genderen, *advocaten*,
- za češku vladu, M. Smolek, J. Vlácil i A. Kasalická, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: nizozemski

- za njemačku vladu, u početku T. Henze, zatim M. Hellmann i A. Berg, u svojstvu agenata,
  - za Europsku komisiju, A. Nijenhuis, C. Valero i N. Yerrell, u svojstvu agenata,
- saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 28. ožujka 2019.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 8. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 (SL 2004., L 46, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 26., str. 21. i ispravak SL 2019., L 119, str. 202.) s obzirom na Direktivu Vijeća 90/314/EEZ od 13. lipnja 1990. o putovanjima, odmorima i kružnim putovanjima u paket aranžmanima (SL 1990., L 158, str. 59.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 60., str. 27.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe HQ, osobe IP, koju zakonski zastupa osoba HQ, i osobe JO (u daljnjem tekstu: HQ i dr.), s jedne strane, i zračnog prijevoznika Aegean Airlines SA, s druge strane, o nadoknadi iznosa vrijednosti zrakoplovnih karata koju su osoba HQ i dr. tražili nakon otkazivanja leta koji je bio dio paket aranžmana.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba br. 261/2004

- 3 Uvodne izjave 1., 2. i 16. Uredbe br. 261/2004 glase:
  - „(1) Aktivnost Zajednice u području zračnog prijevoza usmjerena je, pored ostalih stvari, na osiguravanje visoke razine zaštite putnika. Uz to, u potpunosti bi trebalo voditi računa o obvezama zaštite potrošača općenito.
  - (2) Uskraćivanje ukrcaja i otkazivanje ili kašnjenje leta uzrokuju ozbiljne probleme i neugodnosti putnicima.
  - [...]
  - (16) U slučajevima kada je paket tura otkazana iz drugih razloga, a koji se ne tiču otkazivanja samog leta, ova se Uredba ne primjenjuje.”
- 4 Članak 1. te uredbe, naslovljen „Predmet”, u svojem stavku 1. navodi:
  - „Ovom se Uredbom utvrđuju, prema ovdje navedenima uvjetima, minimalna prava koja imaju putnici kada:
    - (a) im je uskraćen ukrcaj protiv njihove volje;

(b) im je let otkazan;

(c) njihov let kasni.”

5 Članak 3. navedene uredbe, naslovljen „Područje primjene”, u svojem stavku 6. propisuje:

„Ova Uredba ne utječe na prava putnika propisana Direktivom 90/314/EEZ. Ova se Uredba ne primjenjuje u slučajevima kada se paket tura otkáže zbog razloga različitih od otkazivanja leta.”

6 Članak 5. te uredbe, naslovljen „Otkazivanje leta”, u stavku 1. predviđa:

„U slučaju otkazivanja leta, dotični putnici:

(a) imaju pravo na pomoć od strane stvarnog zračnog prijevoznika u skladu s člankom 8.;

(b) imaju pravo na pomoć od strane stvarnog zračnog prijevoznika u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (a) i člankom 9. stavkom 2., kao i, u slučaju preusmjeravanja kada je predviđeno vrijeme polaska novog leta najmanje jedan dan nakon vremena polaska koje je bilo planirano za otkazani let, na pomoć navedenu u članku 9. stavku 1. točki (b) i članku 9. stavku 1. točki (c);

(c) imaju pravo na odštetu od strane stvarnog zračnog prijevoznika u skladu s člankom 7., osim ako:

- i. su obaviješteni o otkazivanju leta najmanje dva tjedna prije vremena polaska predviđenog redom letenja; ili
- ii. su obaviješteni o otkazivanju leta u roku od dva tjedna do sedam dana prije vremena polaska predviđenog redom letenja i ponuđeno im je preusmjeravanje koje im omogućuje da otputuju ne više od dva sata prije vremena polaska predviđenog redom letenja i da stignu na konačno odredište unutar četiri sata od planiranog vremena dolaska; ili
- iii. su obaviješteni o otkazivanju leta u roku od sedam dana prije vremena polaska predviđenog redom letenja i ponuđeno im je preusmjeravanje, čime im je omogućeno da otputuju ne više od sat vremena ranije od predviđenog vremena polaska i da stignu na konačno odredište unutar dva sata od planiranog vremena dolaska.”

7 Članak 8. Uredbe br. 261/2004, naslovljen „Pravo na vraćanje prevoznine ili preusmjeravanje”, u stavicima 1. i 2. predviđa:

„1. Upućivanjem na ovaj članak, putnicima se nudi izbor između:

(a) – nadoknade u roku od 7 dana, u skladu s člankom 7. stavkom 3., cjelokupnog iznosa vrijednosti karte po cijeni po kojoj je kupljena, za dio ili dijelove putovanja koji nisu realizirani i za dio, ili dijelove putovanja koji su već ostvareni, ako let više služi svrsi prvotnog plana putovanja putnika, zajedno sa, kada je to primjereno,

– povratnim letom u prvu točku polazišta, kada je to najranije moguće;

(b) preusmjeravanje, po sukladnim uvjetima prijevoza do njihovog konačnog odredišta prvom mogućom prilikom; ili

(c) preusmjeravanje po sukladnim uvjetima prijevoza, do njihovog konačnog odredišta kasnijeg dana kako je putniku prihvatljivo, ovisno o dostupnosti slobodnih mjesta.

2. Stavak 1. točka (a) se također primjenjuje na putnike čiji letovi čine dio paketa, isključujući pravo na nadoknadu tamo gdje takvo pravo proizlazi iz Direktive 90/314/EEZ.”

Direktiva 90/314

8 U uvodnoj izjavi 21. Direktive 90/314 navodi se:

„budući da bi kako potrošači, tako i turističke agencije kao organizatori putovanja imali koristi kada bi se organizatore i/ili prodavatelje obvezalo da osiguraju dovoljne dokaze o sigurnosti za slučaj nesolventnosti.”

9 Članak 1. te direktive propisuje:

„Svrha ove Direktive je usklađivanje zakona i drugih propisa država članica koji se odnose na paket aranžmane prodane ili ponuđene na prodaju na području Zajednice.”

10 Člankom 4. stavkom 6. navedene direktive propisano je:

„Ako potrošač odustane od ugovora u skladu sa stavkom 5. ovog članka ili ako iz bilo kojeg razloga koji nije skrivio potrošač organizator otkáže paket aranžman prije dogovorenog datuma polaska, potrošač ima pravo:

(a) prihvatiti zamjenski paket aranžman odgovarajuće ili više kvalitete ako mu organizator može ponuditi takvu zamjenu. Ako je ponuđeni zamjenski paket aranžman niže kvalitete, organizator mora potrošaču vratiti novac u iznosu razlike cijene;

(b) u najkraćem roku, na povrat svih iznosa uplaćenih prema ugovoru.

[...]”

11 Članak 5. stavak 1. te direktive određuje:

„Države članice moraju poduzeti potrebne mjere kako bi osigurale odgovornost ugovorne stranke organizatora i/ili prodavatelja prema potrošaču za pravilno izvršenje obveza koje proizlaze iz ugovora, bez obzira na to da li te obveze moraju izvršiti organizator i/ili prodavatelj ili pružatelji usluga, ne dovodeći u pitanje pravo organizatora i/ili prodavatelja da poduzima mjere protiv drugih pružatelja usluga.”

12 Člankom 7. Direktive 90/314 predviđa se:

„Ugovorna stranka organizator i/ili prodavatelj pružaju dovoljne dokaze o sigurnosti povrata uplaćenog novca i povratka potrošača u domovinu u slučaju insolventnosti.”

Nizozemsko pravo

13 Na datum nastanka činjenica u glavnom postupku, Direktiva 90/314 bila je prenesena u nizozemsko pravo glavom 7A, naslovljenom „Ugovor o putovanju”, iz knjige 7. Burgerlijk Wetboek (Građanski zakonik).

14 Članak 7:504 stavak 3. Građanskog zakonika putniku omogućuje da, među ostalim, traži nadoknadu iznosa vrijednosti zrakoplovnih karata od organizatora putovanja u slučaju da potonji raskine ugovor o putovanju.

15 Članak 7:512 stavak 1. navedenog zakonika propisuje da je organizator putovanja dužan unaprijed poduzeti potrebne mjere kako bi, za slučaj da zbog insolventnosti više ne može ispuniti svoje obveze prema putniku, osigurao da te obveze preuzme netko treći ili da mu nadoknadi cijenu putovanja.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 16 Aegean Airlines, društvo sa sjedištem u Grčkoj, sklopilo je ugovor o čarteru s društvom G. S. Charter Aviation Services Ltd (u daljnjem tekstu: G. S. Charter), sa sjedištem na Cipru, na temelju kojeg je potonjem moralo staviti na raspolaganje određeni broj sjedala u zamjenu za plaćanje cijene čartera. Društvo G. S. Charter je potom preprodalo sjedala trećima, među ostalim, društvu Hellas Travel BV (u daljnjem tekstu: Hellas), putničkoj agenciji sa sjedištem u Nizozemskoj.
- 17 Društva G. S. Charter i Hellas sklopila su ugovor u skladu s kojim se od 1. svibnja do 24. rujna 2015. svakog petka trebao izvesti povratni let između Eeldea (Nizozemska) i Krfa (Grčka), društvu Aegean Airlines trebalo je platiti predujam, a plaćanje povratnog leta predviđenog za idući petak trebalo je izvršiti svakog ponedjeljka.
- 18 Osoba HQ i dr. 19. ožujka 2015. rezervirali su povratne letove između Eeldea i Krfa posredstvom društva Hellas. Ti letovi bili su dio „putovanja u paket aranžmanu”, u smislu Direktive 90/314, čija je cijena plaćena društvu Hellas.
- 19 HQ i dr. su za te letove, predviđene za 17. i 24. srpnja 2015., primili elektroničke karte s logotipom društva Aegean Airlines kao i dokumente u kojima je društvo Hellas bilo navedeno kao čarter poduzetnik.
- 20 Kao što proizlazi iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, nekoliko dana prije dogovorenog datuma polaska društvo Hellas uputilo je osobi HQ i dr. dopis i elektroničku poštu u kojima ih je obavijestilo da je, kako zbog stagnacije broja rezervacija tako i zbog otkazivanja postojećih rezervacija uzrokovanih tadašnjom „nesigurnom situacijom u Grčkoj”, bilo primorano otkazati letove ugovorene s društvom Aegean Airlines s obzirom na to da je potonje odlučilo da počevši od 17. srpnja 2015., zbog nemogućnosti postizanja prethodno dogovorene cijene s društvom Hellas, više neće izvoditi letove kojima je odredište i polazište Krf. U tim je okolnostima društvo Hellas obavijestilo osobu HQ i dr. da je njihov paket aranžman otkazan.
- 21 Nad društvom Hellas je 3. kolovoza 2016. otvoren stečajni postupak. Ono nije nadoknadilo iznos vrijednosti zrakoplovnih karata osobi HQ i dr.
- 22 HQ i dr. pokrenuli su postupak pred Rechtbank Noord-Nederland (Sud za Sjevernu Holandiju) kako bi se društvu Aegean Airlines naložilo plaćanje odštete zbog otkazivanja leta od 17. srpnja 2015. kao i nadoknada iznosa vrijednosti pripadajućih karata, na temelju, s jedne strane, članka 5. stavka 1. točke (c) Uredbe br. 261/2004 i, s druge strane, njezina članka 8. stavka 1. točke (a).
- 23 Društvo Aegean Airlines je prije svega osporavalo primjenu Uredbe br. 261/2004, osobito s obzirom na njezin članak 3. stavak 6.
- 24 Međutim, međuodlukom od 14. studenoga 2017. Rechtbank Noord-Nederland (Sud za Sjevernu Holandiju) odbio je taj argument s obrazloženjem da je, u skladu s navedenom odredbom, primjena Uredbe br. 261/2004 u odnosu na putnike koji su ugovorili putovanje u paket aranžmanu isključena samo ako je do otkazivanja došlo neovisno o volji zračnog prijevoznika hoće li osigurati let ili letove koji su dio tog putovanja, a to nije bilo tako u ovom predmetu. Naime, taj je sud s jedne strane smatrao da je odluku o otkazivanju leta donijelo društvo Aegean Airlines, koje je očito namjeravalo izvesti let samo pod uvjetom da mu društvo Hellas prethodno uplati utvrđenu cijenu, i da se s druge strane nije tvrdilo niti dokazalo da je društvo Hellas najavilo otkazivanje paket aranžmana zbog razloga različitih od te odluke društva Aegean Airlines.
- 25 Prema tome, na temelju Uredbe br. 261/2004, HQ i dr. ostvarili su pravo na paušalnu odštetu od društva Aegean Airlines zbog otkazivanja predmetnog leta. Nasuprot tomu, taj sud nije odlučio o zahtjevu kojim se tražila nadoknada iznosa vrijednosti zrakoplovnih karata.

- 26 U tom pogledu društvo Aegean Airlines je podredno istaknulo da, s obzirom na to da je u ovom slučaju riječ o paket aranžmanu, iz članka 8. stavka 2. Uredbe br. 261/2004 proizlazi da ono nije obvezno osobi HQ i dr. nadoknaditi iznos koji su oni platili društvu Hellas prilikom kupnje svojih zrakoplovnih karata.
- 27 U tim je okolnostima Rechtbank Noord-Nederland (Sud za Sjevernu Holandiju, Nizozemska) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 8. stavak 2. Uredbe br. 261/2004 tumačiti na način da putnik koji na temelju Direktive 90/[314]/EEZ o putovanjima u paket aranžmanima (koja je prenesena u nacionalno pravo) ima pravo na nadoknadu iznosa vrijednosti svoje karte od svojega organizatora putovanja više ne može zahtijevati nikakvu nadoknadu od zračnog prijevoznika?
2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, može li putnik ipak zahtijevati nadoknadu iznosa vrijednosti svoje karte od zračnog prijevoznika ako se može smatrati da njegov organizator putovanja – pod pretpostavkom da ga se proglasi odgovornim za to – nije u financijskoj mogućnosti nadoknaditi iznos vrijednosti karte te ako se može smatrati da organizator putovanja nije poduzeo nijednu mjeru osiguranja kojom bi jamčio nadoknadu?”

Prethodna pitanja

- 28 Svojim dvama pitanjima, koja valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 8. stavak 2. Uredbe br. 261/2004 tumačiti na način da putnik – koji na temelju Direktive 90/314 ima pravo tražiti nadoknadu iznosa vrijednosti svoje zrakoplovne karte od organizatora putovanja – posljedično više ne može, na temelju navedene uredbe, tražiti nadoknadu iznosa vrijednosti te karte od zračnog prijevoznika, čak i ako organizator putovanja nije u financijskoj mogućnosti izvršiti nadoknadu vrijednosti iznosa karte te ako nije poduzeo nikakvu mjeru kojom jamči tu nadoknadu.
- 29 Kad je riječ o pitanju mogu li putnici koji imaju pravo tražiti nadoknadu iznosa vrijednosti svojih zrakoplovnih karata od svojeg organizatora putovanja tražiti nadoknadu iznosa vrijednosti svojih zrakoplovnih karata i od zračnog prijevoznika, najprije valja podsjetiti da je, s jedne strane, u skladu s člankom 8. stavkom 1. točkom (a) Uredbe br. 261/2004 u vezi s njezinim člankom 5. stavkom 1. točkom (a), na zračnom prijevozniku da u slučaju otkazivanja leta dotičnim putnicima ponudi pomoć na način da im, među ostalim, ponudi nadoknadu njihove karte (vidjeti presudu od 12. rujna 2018., Harms, C-601/17, EU:C:2018:702, t. 12.).
- 30 S druge strane, članak 8. stavak 2. navedene uredbe navodi da se pravo na nadoknadu iznosa vrijednosti karte primjenjuje i na putnike čiji je let dio paket aranžmana, osim ako takvo pravo proizlazi iz Direktive 90/314.
- 31 Iz tog jasnog izričaja navedenog članka 8. stavka 2. proizlazi da je samo postojanje prava na nadoknadu koje proizlazi iz Direktive 90/314 dovoljno da isključi mogućnost da putnik, čiji je let dio paket aranžmana, na temelju Uredbe br. 261/2004 traži nadoknadu iznosa vrijednosti svoje karte od stvarnog zračnog prijevoznika.
- 32 Tom tumačenju idu u prilog pripremni materijali za donošenje Uredbe br. 261/2004. Naime, kao što je to u točkama 43. i 44. svojeg mišljenja istaknuo nezavisni odvjetnik, iz tih pripremljenih materijala proizlazi da je zakonodavac Unije, iako nije želio u potpunosti isključiti putnike čiji je let dio paket aranžmana iz područja primjene te uredbe, ipak u odnosu na njih namjeravao zadržati učinke sustava koji pruža dostatnu zaštitu, a koji je prethodno uspostavljen Direktivom 90/314.

- 33 Stoga, kao što u tom pogledu proizlazi iz članka 3. stavka 6. Uredbe br. 261/2004, navedena uredba ne utječe na prava koja iz te direktive proizlaze za putnike koji su platili paket aranžman.
- 34 Članak 8. stavak 2. Uredbe br. 261/2004 tako podrazumijeva da se prava na nadoknadu iznosa vrijednosti karte na temelju te uredbe i Direktive 90/314 ne mogu kumulirati s obzirom na to da je takvo kumuliranje uostalom, kao što to u točki 64. svojeg mišljenja navodi nezavisni odvjetnik, takvo da dovodi do neopravdane prekomjerne zaštite dotičnog putnika na štetu stvarnog zračnog prijevoznika jer postoji opasnost da će potonji u tom slučaju morati preuzeti dio odgovornosti koju organizator putovanja ima prema svojim putnicima na temelju ugovora koji je s njima sklopio.
- 35 Iz prethodno navedenih razmatranja proizlazi da putnici koji na temelju Direktive 90/314 imaju pravo od svojeg organizatora putovanja tražiti nadoknadu iznosa vrijednosti zrakoplovnih karata na temelju Uredbe br. 261/2004 ne mogu tražiti nadoknadu od zračnog prijevoznika.
- 36 Taj se zaključak nameće i pod pretpostavkom da organizator putovanja nije u financijskoj mogućnosti nadoknaditi iznos vrijednosti karte te da nije poduzeo nikakvu mjeru kojom bi jamčio tu nadoknadu.
- 37 Naime, s obzirom na jasan tekst članka 8. stavka 2. Uredbe br. 261/2004 nije relevantno saznanje o tome nalazi li se organizator putovanja u financijskoj nemogućnosti nadoknaditi iznos vrijednosti karte, ni to je li poduzeo mjeru kojom jamči tu nadoknadu ili dovode li te okolnosti u opasnost izvršenje njegove obveze obeštećenja dotičnih putnika.
- 38 Takvo tumačenje članka 8. stavka 2. Uredbe br. 261/2004 nije dovedeno u pitanje glavnim ciljem te uredbe kojim se, kao što proizlazi iz njezine 1. uvodne izjave, nastoji osigurati visoka razina zaštite putnika.
- 39 Naime, kao što proizlazi iz točke 32. ove presude, zakonodavac Unije upravo je uzео u obzir sustav koji pruža dostatnu zaštitu, a koji je ranije uveden Direktivom 90/314.
- 40 Konkretnije, članak 7. te direktive, koji se tumači s obzirom na njezinu uvodnu izjavu 21., među ostalim predviđa da organizator putovanja mora pružiti dovoljno dokaza o sigurnosti povrata uplaćenog novca u slučaju nesolventnosti.
- 41 Sud je presudio da članak 7. Direktive 90/314 zasniva obvezu rezultata pružanja putnicima na kružnim putovanjima jamstava za povrat uplaćenog novca u slučaju stečaja organizatora putovanja te da je to jamstvo upravo namijenjeno zaštitu potrošača od posljedica stečaja, koji god njihovi uzroci bili (vidjeti u tom smislu presudu od 15. lipnja 1999., Rechberger i dr., C-140/97, EU:C:1999:306, t. 74. kao i rješenje od 16. siječnja 2014., Baradics i dr., C-430/13, EU:C:2014:32, t. 35.).
- 42 Sud je osim toga smatrao da nacionalni propis ispravno provodi obveze iz te odredbe samo ako neovisno o njegovim mjerama putnicima učinkovito jamči povrat cjelokupnog iznosa uplaćenog novca u slučaju nesolventnosti organizatora putovanja (vidjeti u tom smislu presudu od 15. lipnja 1999., Rechberger i dr., C-140/97, EU:C:1999:306, t. 64., kao i rješenje od 16. siječnja 2014., Baradics i dr., C-430/13, EU:C:2014:32, t. 38.).
- 43 U protivnom, kao što proizlazi iz ustaljene sudske prakse Suda, dotični putnik u svakom slučaju ima mogućnost podnošenja tužbe radi utvrđivanja odgovornosti predmetne države članice zbog štete koja mu je nanesena povredom prava Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 25. studenoga 2010., Fuš, C-429/09, EU:C:2010:717, t. 45. do 48. i navedenu sudsku praksu).
- 44 S obzirom na sva prethodno navedena razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da članak 8. stavak 2. Uredbe br. 261/2004 treba tumačiti na način da putnik – koji na temelju Direktive 90/314 ima pravo tražiti nadoknadu iznosa vrijednosti zrakoplovne karte od organizatora putovanja –

posljedično više ne može, na temelju navedene uredbe, tražiti nadoknadu iznosa vrijednosti te karte od zračnog prijevoznika, čak i ako organizator putovanja nije u financijskoj mogućnosti nadoknaditi iznos vrijednosti karte i ako nije poduzeo nijednu mjeru kojom bi jamčio tu nadoknadu.

Troškovi

- ⁴⁵ Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članak 8. stavak 2. Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcanja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 treba tumačiti na način da putnik – koji na temelju Direktive Vijeća 90/314/EEZ od 13. lipnja 1990. o putovanjima, odmorima i kružnim putovanjima u paket aranžmanima ima pravo tražiti nadoknadu iznosa vrijednosti zrakoplovne karte od organizatora putovanja – posljedično više ne može, na temelju navedene uredbe, tražiti nadoknadu iznosa vrijednosti te karte od zračnog prijevoznika, čak i ako organizator putovanja nije u financijskoj mogućnosti nadoknaditi iznos vrijednosti karte i ako nije poduzeo nijednu mjeru kojom bi jamčio tu nadoknadu.

Potpisi